



Vård- och omsorgsnämndens budget 2024–2026

Typ av styrdokument: Budget

Beslutande instans: Vård- och omsorgsnämnden

Datum för beslut: 2023-12-11, § 99

Gäller för: Vård- och omsorgsnämnden

Giltighetstid: t.om. 2024-12-31

Innehåll

Inledning	3
Nämndens mål och nyckeltal	4
Nämndens budget	7
Ekonomiska ramar	7
Investeringsbudget	9
Arbetsmiljö och sjukfrånvaro	10
Bilaga 1 – Internkontrollplan	11
Bilaga 2 – Risk- och väsentlighetsanalys	12

Inledning

Alingsås kommun står inför stora välfärdsutmaningar i framtiden. Den demografiska utvecklingen innebär att antalet äldre ökar de närmaste tio åren och behovet av insatser inom äldreomsorgen kommer att öka mer än andelen personer i arbetsför ålder. Skatteintäkter och intäkter från statsbidrag förväntas bli mindre omfattande. Inom funktionshinderområdet finns utmaningar med nya målgrupper och fler personer med komplexa behov. Utvecklingen kommer att utmana både ekonomi och kompetensförsörjning inom nämndens verksamhetsområde. Det ställer krav på effektiviseringar och förändrade arbetssätt i alla verksamheter och en hög takt i utvecklingen av digitala tjänster och användning av välfärdsteknik.

För att kunna möta alingsåsarnas behov av vård och omsorg även i framtiden, är det nödvändigt att arbeta fram planer som grund för de strategiska beslut som nämnden har behov av att ta framåt avseende bostads- och lokalresurser, personal- och kompetensförsörjning och digitalisering.

Det är viktigt att vård- och omsorgsnämnden arbetar för att ge rätt insatser vid rätt tidpunkt och att det finns tillräckligt med boenden och lokaler som är utformade för målgruppernas behov. Arbetet med att färdigställa en strategi för funktionsstöd kommer att prioriteras under året, samtidigt som en översyn av nämndens strategi för äldreomsorgen och planering för omställning av boendeplatser och lokaler kommer att genomföras.

Ytterligare satsningar är nödvändiga för att vidareutveckla och effektivisera arbetet med ekonomistyrning. I syfte att säkerställa en flexibel, effektiv och rättvis fördelning av befintliga resurser införs en ny resursfördelningsmodell under året som innefattar behov-, volym- och prestationsstyrd resursfördelning inom hela förvaltningen.

För att klara av att rekrytera personal och ta tillvara och utveckla den kompetens som finns, både i dag och i framtiden, behöver riktade insatser genomföras för att höja attraktiviteten i yrket. Ett särskilt fokus bör ligga på ett mer proaktivt och flexibelt arbetssätt. Åtgärder som pågår för att stärka kompetensen och göra yrket mer attraktivt är exempelvis den pågående implementeringen av Göteborgsregionens karriärvägsmodell för äldreomsorg och Yrkesresor för funktionshinderområdet och legitimerad personal inom vård- och omsorg.

Nämndens digitala målbild anger viljeinriktningen och övergripande mål gällande förvaltningens förändringsarbete med digitalisering som grund. Ambitionen under året är att identifiera områden som kan vara mål för automatiserade förbättringsprocesser i linje med att verka för en flexibel och effektiv verksamhet.

För att vidareutveckla och stärka det förebyggande och hälsofrämjande arbetet liksom omställningen till en Nära vård kommer ett omtag krävas.

Prioriterade områden för vård- och omsorgsnämnden:

- Fortsätta utveckla digital teknik inom omsorgen och digitala tjänster i hemmet.
- Fortsätta arbetet med kompetensutveckling samt stärka attraktiviteten inom vårdyrket.
- Fokus på det förebyggande och hälsofrämjande arbetet för ökat välbefinnande och livskvalitet för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Nämndens mål och nyckeltal

Prioriterat mål: Alingsås växer genom att stärka och uppmuntra arbetsliv, näringsliv och föreningsliv		
Nämndens mål	Koppling Agenda 2030	
1. Främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning.	8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt 10. Minska ojämlikhet	
Uppföljning/Nyckeltal	Målvärde 2024	Nuläge 2023
1. Antal personer i kommunen som har gått från daglig verksamhet till studier eller lönearbete på den reguljära arbetsmarknaden.	3	4
<p>Arbete och sysselsättning har stor betydelse för människors livskvalitet och delaktighet i samhällslivet. Nämndens arbetsplatsförlagda dagliga verksamhet arbetar aktivt för att möjliggöra för personer som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) att övergå till lönearbete på den reguljära arbetsmarknaden. Verksamheten vänder sig till personer som vill praktisera på en arbetsplats, utifrån sina individuella förutsättningar. Idag omfattar verksamheten närmare 70 deltagare som deltar i praktik, individuellt eller i grupp på ett fyrtiotal olika arbetsplatser inom den reguljära arbetsmarknaden.</p> <p>Målsättningen är att verksamheten ska fortsätta att upprätthålla ett högt antal praktikplatser, samt att vid behov i samverkan med näringslivet etablera nya praktikplatser som möjliggör övergång till lönearbete. Därigenom bidrar nämndens mål till att påverka uppfyllelsen av kommunfullmäktiges prioriterade mål.</p> <p>Nämnden följer upp måluppfyllelsen genom att mäta hur många personer som gått från daglig verksamhet till studier eller lönearbete på den reguljära arbetsmarknaden under ett år. Att närma sig lönearbete kan ta olika lång tid och behovet av stöd inför och under praktiken kan variera, ofta handlar det om långa processer.</p>		

Prioriterat mål: Alingsåsarna har inflytande, får god service och ett gott bemötande från kommunen		
Indikator: Bra bemötande vid kontakt med tjänsteperson i kommunen, andel (%) (N00640)		
Nämndens mål	Koppling Agenda 2030	
2. Alingsåsarna har inflytande, får god service och ett gott bemötande från nämndens verksamheter.	Mål 16. Fredliga och inkluderande samhällen	
Uppföljning/Nyckeltal¹	Målvärde 2024	Nuläge 2023
1. Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - möjlighet att framföra synpunkter och klagomål, andel (%) (U23516)	44	42
2. Brukarbedömning servicebostad LSS – Personalen pratar så att brukaren förstår, andel (%) (U28528)	74	73 (2022)
3. Brukarbedömning daglig verksamhet LSS, Personalen pratar så att brukaren förstår, andel (%) (U28535)	84	75 (2022)
4. Brukarbedömning boende LSS totalt – Brukaren får bestämma saker som är viktiga hemma, andel (%) (U28663)	81	74(2022)
5. Hur personcentrerad upplever patienter 18 år och äldre bosatta i ordinärt boende att kommunal hälso- och sjukvård är? (enligt PERCCI*)	39,1	39 (2022)
<p>Insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. Förutom att verksamheten uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten innebär god kvalitet inom socialtjänsten att brukaren är delaktig, har inflytande och ges möjlighet till egna val, samt att tjänsterna är transparenta vilket innebär förutsägbarhet och möjlighet till insyn. Kontakten och dialogen med personer som söker stöd hos socialtjänsten ska bygga på respekt för individens självbestämmande och integritet. Nämndens mål förväntas bidra till en fortsatt verksamhetsutveckling och ökad kvalitet inom områdena inflytande och bemötande. Därigenom bidrar nämndens mål till att påverka uppfyllelsen av kommunfullmäktiges prioriterade mål.</p> <p>Målluppfyllelsen följs upp med hjälp av utvalda nyckeltal, i brukarundersökningarna Vad tycker de äldre om äldreomsorgen, Brukarundersökning funktionshinder och Patientenkät kommunal hälso- och sjukvård. Genom brukarundersökningar får verksamheten kunskap om brukarnas uppfattning om verksamheten och hur väl verksamheten uppfyller de mål som finns för verksamheten. Målvärde är att resultatet ska vara minst i nivå med genomsnittet för strukturellt liknande kommuner avseende äldreomsorg och LSS eller minst i nivå med genomsnittet för samtliga deltagande kommuner i Göteborgsregionen (GR).</p>		

¹ Inom parantes anges nyckeltals-id som är sökbara på www.kolada.se.

Prioriterat mål: I Alingsås finns goda livsmiljöer genom en långsiktig ekologisk, social och ekonomisk hållbar utveckling		
Nämndens mål	Koppling Agenda 2030	
3. Nämnden tillgodoser behovet av rätt insats, vid rätt tidpunkt och tillser att det finns tillräckligt med boenden och lokaler som är utformade för målgruppens behov.	Mål 3. God hälsa och välbefinnande Mål 11. Hållbara städer och samhällen.	
Uppföljning/Nyckeltal ²	Målvärde 2024	Nuläge 2023
1. Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende. (U23401)	65 (90) ³	65
2. Väntetid i antal dagar från beslut till första erbjudna inflyttningsdatum avseende boende enl. LSS § 9.9 (U28418)	90 ⁴	I.U
3. Antal personer inom bostad med särskild service som flyttat vidare till egen bostad på den öppna bostadsmarknaden.	1	1
<p>Nämndens mål förväntas bidra till att uppfylla nämndens ansvar om att verka för att vården och omsorgen är tillgänglig och ges inom rimlig tid, samt att brukaren är delaktig i planeringen och så långt som möjligt har inflytande över hur beviljade insatser genomförs. Genom att främja en rättssäker och effektiv handläggning och fördelning av boendeplatser och möjliggöra boendekarriär för personer med funktionsnedsättning bidrar nämnden till att påverka uppfyllelsen av kommunfullmäktiges prioriterade mål.</p> <p>Nämnden följer upp måluppfyllelsen med hjälp av utvalda nyckeltal som mäter den genomsnittliga väntetiden avseende särskilt boende för äldre och bostad med särskild service enligt LSS. Måluppfyllelsen mäts också genom att nämnden följer upp antal personer som har flyttat vidare till egen bostad på den öppna bostadsmarknaden. Nämndens målvärde är att väntetiden till särskilt boende ska vara minst i nivå med genomsnittet för strukturellt liknande kommuner avseende äldreomsorg.</p>		

² Inom parantes anges nyckeltals-id som är sökbara på www.kolada.se.

³ Inom parantes anges tidsgränsen för rapporteringen av ej verkställda beslut till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Om verkställigheten inte sker inom skälig tid kan kommunen bli skyldig att betala en särskild avgift.

⁴ Tidsgränsen för rapporteringen av ej verkställda beslut till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) är tre månader. Om verkställigheten inte sker inom skälig tid kan kommunen bli skyldig att betala en särskild avgift.

Nämndens budget

Ekonomiska ramar

Belopp i tkr	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Verksamhetens intäkter	200 274	206 297	212 486	218 860
Personalkostnader	-769 574	-802 020	-809 402	-837 825
Lokalhyror	-97 612	-113 241	-127 803	-124 804
Köp av tjänster	-167 230	-176 456	-171 558	-177 014
Övriga kostnader	-79 138	-80 913	-85 285	-91 998
Verksamhetens kostnader	-1 113 554	-1 172 630	-1 194 049	-1 231 640
Verksamhetens nettokostnader	-913 280	-966 333	-981 563	-1 012 779
Kommunbidrag	913 280	966 333	981 563	1 012 779
Finansnetto	0	0	0	0
Årets resultat	0	0	0	0

Vård- och omsorgsnämnden har under flera år haft ett strukturellt underskott. De senaste åren har nämnden erhållit omfattande riktade och generella statsbidrag, vilket tillsammans med minskade volymer i viss verksamhet, genererat ett positivt resultat. Det strukturella underskottet kvarstår och inför 2024 går vård- och omsorgsnämnden in med stora underskott inom framförallt avdelningarna Personlig assistans och stöd samt Äldreboende. Nämnden följer upp dessa verksamheter i separata handlingsplaner utanför budget.

År 2024 har vård- och omsorgsnämnden 966 333 tkr i budgeterad ram, vilket är en ökning med 5,8 procent (53 054 tkr), jämfört med budgeterad ram 2023. Uppräkningen består av tre delar, först kompensation för prisindex för kommunal verksamhet (PKV) med 4,1 procent (37 444 tkr). Därefter volymkompensation utifrån den prognosticerade befolkningstillväxten och referenskostnad per invånare utifrån Alingsås kommuns förutsättningar inom äldreomsorg 65+ samt LSS-verksamheten. Detta motsvarar en ökning med 0,7 procent (6 476 tkr). Utöver prisindex och volymkompensation kompenseras vård- och omsorgsnämnden för ökat personalomkostnadspålägg om 1,0 procent (9 133 tkr).

Verksamhetens intäkter budgeteras till 206 297 tkr för 2024. Uppskrivningen är lägre än tilldelad indexuppräknings. Detta beror framförallt på lägre uppskrivning av den statliga ersättningen för personlig assistans i jämförelse med ökningen av kommunbidraget. Det beror också på korrigerings av momsbidrag för stadigvarande bostad.

Personalkostnader budgeteras till 802 020 tkr för 2024. Uppskrivningen är lägre än tilldelad indexuppräknings. Detta beror till stor del på att den statliga uppskrivningen av

assistansersättningen uppgår till 2,5 procent. Nämnden följer den statliga ersättningen i budgetfördelningsmodellen för personlig assistans.

Lokalhyror budgeteras till 113 241 tkr för 2024. Uppskrivningen är högre än tilldelad indexuppräknings. Ökningen beror på att uppräknings av lokalhyreskostnaderna beräknas överstiga tilldelad indexuppräknings. Utöver index påverkas lokalhyreskostnaderna av att nämnden har flera nya lokaler inom äldreomsorg och LSS-verksamhet.

Köp av tjänster budgeteras till 176 456 tkr för 2024. Uppskrivning följer tilldelad indexuppräknings.

Övriga kostnader budgeteras till 80 913 tkr för 2024. Uppskrivningen är lägre än tilldelad indexuppräknings. Minskningen beror på att förvaltningen över tid haft en minskning i antalet personliga assistansärenden beslutade av Försäkringskassan, där nämnden betalar de 20 första timmarna.

Resterande del av planperioden prognosticeras den årliga ökningen av erhållen budgeterad ram att vara lägre jämfört med ökningen 2024. För 2025 förväntas nämndens erhållna ram att öka med 1,6 procent (15 230 tkr) och 2026 förväntas ökningen uppgå till 3,2 procent (31 216 tkr).

Under de kommande åren förväntas en tydlig förflyttning av kostnader i nämnden till följd av ökande kostnader, för både IT-relaterade tjänster och lokaler. Detta kommer att kräva att nämnden lägger stort fokus på att utföra rätt insatser, i rätt tid och mer effektivt för att möta kostnadsökningarna. Därför kommer nämnden under året införa en ny resursfördelningsmodell som är behovs-, volym och prestationsstyrd i samtliga verksamheter.

Investeringsbudget

Belopp i tkr	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Reinvestering	5 300	5 300	5 300	5 300	5 300	5 300
Inventarier	4 200	4 200	4 200	4 200	4 200	4 200
Vårdarhjälpmedel	350	350	350	350	350	350
Sängar	750	750	750	750	750	750
Totala utgifter	5 300	5 300	5 300	5 300	5 300	5 300

Budget för investeringar om 5,3 miljoner per år under planperioden förväntas täcka de behov nämnden har av löpande investeringar i verksamheten.

Arbetsmiljö och sjukfrånvaro

Arbetsmiljömål

Nämndens arbetsmiljömål		
Delaktighet och kunskap om målstyrning ska öka i verksamhet.		
Uppföljning/Nyckeltal	Målvärde 2024	Nuläge 2023
Vi har mål på arbetsplatsen som följs upp och utvärderas kontinuerligt, andel (%) ⁵	70%	63% ⁶

Vård- och omsorgsförvaltningen ska erbjuda en god organisatorisk och social arbetsmiljö med nolltolerans mot kränkande särbehandling. Det prioriterade arbetsmiljömålet för 2024 är att delaktighet och kunskap om målstyrning ska öka i verksamheten. Målet följs upp genom en medarbetarundersökning (pulsmätning) som genomförs kvartalsvis. Andelen positiva svar på frågan – Vi har mål på arbetsplatsen som följs upp och utvärderas kontinuerligt, andel (%) förväntas öka i jämförelse med mätningen som gjordes kvartal 4, 2023.

Nämndens verksamhet är inne i en omställning som ställer krav på förändrade arbetsätt. I det arbetet är tydliga och gemensamma mål på alla nivåer en nyckel för att skapa engagemang och motivation i organisationen, vilket i sin tur förväntas bidra till minskad stress och ökat välmående.

En del i förvaltningens arbete för att sänka sjukfrånvaron är att fullfölja arbetet med medarbetarskapsatsningen som påbörjades 2022, där fokus är att stärka medarbetarskapet, kommunikationen och samarbetet inom förvaltningen. För att minska andelen långtidssjukskrivna medarbetare sker ett aktivt rehabiliteringsarbete med stöd av HR och vid behov företagshälsovård. Därutöver är genomförandet av pulsmätningar ett viktigt verktyg i det förebyggande arbetsmiljöarbetet.

Förvaltningen deltar också i regionövergripande projekt och samarbeten som över tid förväntas ha en positiv effekt på kompetensförsörjning, personalomsättning och sjukfrånvaro.

⁵ Andel medarbetare som har svarat "Instämmer helt eller "Instämmer" på frågan Vi har mål på arbetsplatsen som följs upp och utvärderas kontinuerligt, andel (%)⁵ . Källa: Pulsmätning

⁶ Avser kvartal 4, 2023.

Bilaga 1 - Internkontrollplan

Identifierad risk	Process	Risk-värde	Vad ska kontrolleras?	Metod Hur ska kontrollen genomföras?	Ansvarig Vem ansvarar för att kontrollen blir genomförd?	Uppföljning När följs kontrollen upp?
Brister i rättssäkerhet vid handläggning enligt SoL och LSS.	Socialtjänst processen	12	Utredningstid Antal dagar från ansökan till beslut Sol och LSS Ansökan-beslut Sol och LSS	Statistik egen mätning Beslut fattade under perioden 2024-01-01 - 24-06-30 och 24-07-31 - 24-12-31.	Enhetschef myndighet 1:e socialsekreterare	Delårsbokslut Årsbokslut
			Verkställighetstid Antal dagar från beslut till verkställighet SoLoch LSS	Statistik egen mätning Beslut fattade under perioden 2024-01-01 - 24-06-30 och 24-07-31 - 24-12-31.	Enhetschef 1:e socialsekreterare	Delårsbokslut Årsbokslut
			Kontroll av att tidsbegränsade beslut följs upp innan beslutet löper ut.	Journalgranskning genom stickprov. Urval: 15 procent SoL beslut, hemtjänst och korttidsboende 10 procent SoL, särskilt boende 25 procent LSS beslut Period: 2024-01-01-2024-12-31 Avser både intern verkställighet och köpt verkställighet.	EC myndighet SAS 1:e socialsekreterare	Årsbokslut
			Kontroll av att icke tidsbegränsade beslut följs upp årligen.	Journalgranskning genom stickprov. Urval: 15 procent SoL beslut, hemtjänst och korttidsboende 10 procent SoL, särskilt boende 25 procent LSS beslut Period: 2024-01-01-2024-12-31 Avser både intern verkställighet och köpt verkställighet.	EC myndighet SAS 1:e socialsekreterare	Årsbokslut

Bilaga 2 – Risk- och väsentlighetsanalys

Risk – beskrivning	Risk/ sannolikhet	Risk/ väsentlighet	Risk och väsentlighet	Hantering (mål, internkontrollpunkt, kritisk verksamhetsfaktor, omedelbar åtgärd)
Att förvaltningen inte kan rekrytera personal i tillräcklig omfattning och med rätt kompetens.	4	3	12	Åtgärder bedöms ej nödvändiga, utöver redan pågående.
Att nämndens verksamhet inte är kostnadseffektiv.	4	3	12	Åtgärder bedöms ej nödvändiga, utöver redan pågående.
Att nämnden inte klara budget i balans.	2	3	6	Åtgärder bedöms ej nödvändiga, utöver redan pågående.
Brister i rättssäkerhet vid handläggning enligt SoL och LSS.	4	3	12	Internkontroll
Att nämnden inte kan tillgodose behovet av boendeplatser för LSS-målgrupper.	2	3	6	Åtgärder bedöms ej nödvändiga, utöver redan pågående.
<i>Förklaring Risk:</i>			<i>Förklaring Väsentlighetsgrad:</i>	
<p>1.Osannolik: risken för att fel ska uppstå är praktiskt taget obefintlig</p> <p>2.Mindre sannolik: risken för att fels ska uppstå är mycket liten</p> <p>3.Möjlig: det finns en möjlig risk för att fel ska uppstå</p> <p>4.Sannolik: det är mycket troligt att fel ska uppstå</p>			<p>1.Försumbar: är obetydlig för de olika intressenterna och kommunen</p> <p>2.Lindrig: uppfattas som liten av såväl intressenter som kommunen</p> <p>3.Kännbar: uppfattas som besvärande av såväl intressenter som kommunen</p> <p>4.Allvarlig: är så stor att fel helt enkelt inte får inträffa</p>	
<i>Förklaring Hantering:</i>				
<p>Att ta ställning till hur riskerna ska hanteras. När riskinventering och värdering är gjord ska nödvändiga åtgärder identifieras.</p> <p><i>Riskvärde 1–4</i> Åtgärder bedöms ej nödvändiga.</p> <p><i>Riskvärde 6–12</i> Alternativ 1: Bedöms vara delar av verksamheten där förändring/utveckling är nödvändig för att nå prioriterade mål med indikatorer eller uppfylla krav utifrån nämndens grunduppdrag. Formuleras som mål i nämndens budget/bolagets måldokument. Alternativ 2: Bedöms vara delar av verksamheten där den värderade risken ska åtgärdas/hållas under uppsikt. Återfinns i nämndens/bolagets internkontrollplan, alternativt i kritiska verksamhetsfaktorer om risken bedöms som mindre sannolik/osannolik.</p> <p><i>Riskvärde 16</i> Bedöms vara delar av verksamheten där den värderade risken måste åtgärdas direkt. Formuleras som risk med omedelbar åtgärd i nämndens budget.</p>				

